

Du er her: Forsiden / Tilskudd / Kommunalt rusarbeid

Kommunalt rusarbeid

Tema:	Psykisk helse og rus, Rusmiddelarbeid i kommunen
Hvem kan søke:	Kommuner
Tilskuddsår:	2015
Referanse til statsbudsjettet:	765.62 Helse og omsorgsdepartementet
Beløp til fordeling:	448,8 millioner
Søknadsfrist:	16.02.2015

- [Regelverk \(pdf\)](#)

Bakgrunn

Kommunalt rusarbeid spenner over et bredt felt fra forebygging og skadereduksjon til utfordringer knyttet til bolig og opprettholdelse av boforhold, psykososial rehabilitering og behandling.

Kapasiteten i det samlede kommunale rusarbeidet står sentralt for å kunne utvikle individuelt utformede og sammenhengende tjenester til målgruppen.

Sentrale grunnlagsdokumenter er blant annet:

- St.meld. nr. 47(2008-2009) Samhandlingsreformen
- Mid. St. 30 (2011-2012) "Se meg"
- IS-2076, veileder for lokalt psykisk helsearbeid og rusarbeid, "Sammen om Mestring"
- IS-1948 Nasjonal faglig retningslinje for utredning, behandling og oppfølging av personer med samtidig ruslidelse og psykisk lidelse – ROP-lidelser
- Nasjonal strategi for boligsosialt arbeid, "Bolig for velferd"

Tilskuddsøker bør se denne og andre tilskuddsordninger innen rus- og psykisk helsefeltet samt ordninger fra Arbeids- og velferdsdirektoratet, Husbankens virkemidler mv. i sammenheng med den samlede innsatsen lokalt.

Hvem kan søke

Alle landets kommuner kan søke om tilskudd.

Kommuner kan velge å utvikle tiltak og tjenester i samarbeid med andre kommuner, spesialisthelsetjenesten, frivillig sektor eller andre aktører. Ved samarbeid skal en kommunene søke på vegne av samarbeidspartnerne, og er økonomisk og administrativt ansvarlig overfor Helsedirektoratet.

Mål for ordningen

Målet for tilskuddsordningen er å øke kapasiteten i det kommunale rusarbeidet slik at mennesker med rusmiddelrelaterte problemer, alene eller i kombinasjon med psykiske- og eller andre tilleggsproblemer og lidelser, sikres et helhetlig, tilgjengelig og individuelt tilpasset tjenestetilbud.

Målgruppe

Mennesker med rusmiddelrelaterte problemer

Kriterier for måloppnåelse

Kriteriene for måloppnåelse knyttes opp til ordningens formål og målsetting men vil kunne variere avhengig av de enkelte tiltak og tjenestenes egenart og mål. Tilskuddsmottager må i rapportering på måloppnåelse kunne:

- Vise til gjennomført kartlegging av målgruppens omfang og behov for tjenester for eksempel gjennom BrukerPlan.
- Gjøre rede for i hvor stor grad er målene som er satt for det enkelte tiltak/tjeneste oppnådd.
- Redegjøre for brukernes erfaringer med tjenesten blant annet gjennom gjennomførte brukerundersøkelser og for eksempel klient og resultatstyrt praksis (KOR).
- Vise til økt kapasitet, tilgjengelighet og forbedring av tjenestetilbudet til målgruppen gjennom:

- antall nye årsverk i det kommunale rusarbeidet, herunder erfaringskonsulent/ansatt med brukererfaring.
- økt antall brukere av tjenestene som følge av tiltaket.
- økt antall brukere fra midlertidig til varig bolig med oppfølgingstjenester.
- økt antall personer i målgruppen som mottar koordinerte og sammenhengende tjenester gjennom etablert individuell plan og/eller koordinator.
- Beskrive kvaliteten i tjenesten/tiltaket med fokus på:
  - konkret brukermedvirkning på system og individ nivå.
  - utvikling av helhetlige og sammenhengende bruker- og pasientforløp, herunder tatt i bruk verktøy, utarbeidet prosedyrer og rutiner og opprettet fora for samhandling.
  - iverksatte kompetansehevende tiltak i og på tvers av tjenestene.

Krav til søknadens innhold og form

- Søknaden skal blant annet inneholde beskrivelse av prosjektet/tiltaket, budsjett og eventuelle samarbeidspartnere.

Hvordan søke

Søknad skal fylles ut i vedlagt søknadskjema og sendes til respektive fylkesmannsembete.

[Søknadskjema \(word\)](#)

www.fylkesmannen.no (ekstern lenke)

Tildelingskriterier

Tildeling av tilskudd avgjøres eller beregnes ved hjelp av skjønsmessig vurdering

Presisering av tildelingskriteriene:

Tilskudd skal disponeres til årsverk.

Tjenestetilbudet/tiltaket skal ta utgangspunkt i brukernes behov.

Det skal estimeres antall brukere i målgruppen, eksempelvis gjennom implementering av BrukerPlan.

I søknadsbehandlingen vil det bli lagt vekt på:

- hvordan det er sannsynliggjort at tiltaket kan bidra til måloppnåelse
- at tiltaket er kunnskapsbasert og har en god metodebeskrivelse
- hvordan tiltaket skal implementeres i ordinær drift, herunder hvordan tiltaket er forankret i kommunale planer og budsjetter
- hvordan brukermedvirkning og bruker- og pårørendeperspektiv er ivarettatt
- samarbeid mellom helse- og omsorgstjenestene, spesialisthelsetjenesten og NAV, og andre relevante aktører
- tiltak som viser til ansettelse av medarbeidere med brukererfaring og erfaringskonsulenter
- tiltak som har varig bolig som utgangspunkt for å gi individuelt tilrettelagte, fleksible og sammenhengende tjenester
- hvordan tiltaket benytter seg av kvalitets- og kompetansetiltak som tilbys av for eksempel fylkesmannen, de regionale kompetansesentrene for rusmiddelspørsmål (KoRus)

Rapportering på mottatt tilskudd

Det opplyses i tilskuddsbrevet om rapporteringsfrist og krav til rapportering for eventuelt tilskudd mottatt i fjor.

Det skal rapporteres i henhold til tilskuddsbrevet fra tilskuddsforvalter.

Publisert: 06.01.2015

KONTAKT

Tore Sørensen

tore.sorensen@helsedir.no

24163792

Kari Britt Åkre

Kari.Britt.Akre@helsedir.no

24163993

Regelverk for tilskuddsordning

Kapittel 0765 post 62 2015

Opplysningene om kapittel, post, divisjon og oppdrags- eller formålkode kan endres uten departementets godkjenning.

Oppdragskode nr

(Kun for intern bruk i Direktoratet)

Navn på tilskuddsordning:

Tilskudd til kommunalt rusarbeid

Godkjent av (departement): HOD (dd.mm.åå) 10.03.14

Nytt skjema

Oppdatering av skjema tidligere godkjent av departementet (dd.mm.åå): 10.03.14

Alle endringer som omfattes av pkt 6.2.1.1 i Bestemmelser om økonomistyring i staten pkt a-e skal fastsettes av HOD.

1. Mål for ordningen

Målet med tilskuddsordningen er å øke kapasiteten i det kommunale rusarbeidet slik at mennesker med rusmiddelrelaterte problemer, alene eller i kombinasjon med psykiske- og eller andre tilleggsproblemer og lidelser, sikres et helhetlig, tilgjengelig og individuelt tilpasset tjenestetilbud.

2. Målgruppe

Mennesker med rusmiddelrelaterte problemer.

3. Kriterier for måloppnåelse

Opplysninger som skal innhentes fra tilskuddsmottaker eller eventuelt andre kilder for å belyse måloppnåelsen.

Kriteriene for måloppnåelse knyttes opp til ordningens mål, men vil kunne variere avhengig av de enkelte tiltak og tjenestenes egenart og mål.

Tilskuddsmottaker må i rapportering på måloppnåelse kunne:

- Vise til gjennomført kartlegging av målgruppens omfang og behov for tjenester for eksempel gjennom BrukerPlan.
- Gjøre rede for i hvor stor grad målene som er satt for det enkelte tiltak/tjeneste er oppnådd.
- Redegjøre for brukernes erfaringer med tjenesten blant annet gjennom

- gjennomførte brukerundersøkelser og for eksempel klient og resultatstyrt praksis (KOR).
- Vise til økt kapasitet, tilgjengelighet og forbedring av tjenestetilbudet til målgruppen gjennom:
    - antall nye årsverk i det kommunale rusarbeidet, herunder erfaringskonsulent/ansatt med brukererfaring
    - økt antall brukere av tjenestene som følge av tiltaket
    - økt antall brukere fra midlertidig til varig bolig med oppfølgingstjenester
    - økt antall personer i målgruppen som mottar koordinerte og sammenhengende tjenester gjennom etablert individuell plan og/eller koordinator
  - Beskrive kvaliteten i tjenesten/tiltaket med fokus på:
    - konkret brukermedvirkning på system og individ nivå
    - utvikling av helhetlige og sammenhengende bruker- og pasientforløp, herunder tatt i bruk verktøy, utarbeidet prosedyrer og rutiner og opprettet fora for samhandling
    - iverksatte kompetansehevende tiltak i og på tvers av tjenestene

4. Tilskuddsmottakere

Følgende mottakergrupper kan søke, og motta tilskudd under tilskuddsordningen:

Statlige mottakere (f.eks. universitet eller høyskoler)

 Kommuner

Fylkeskommuner

 Statlige/ kommunale/ fylkeskommunale bedrifter (f.eks. statsaksjeselskap, statsforetak og helseforetak)

Stiftelser

Private bedrifter

Organisasjoner

Privatpersoner

Overføringer til utlandet (f.eks. internasjonale organisasjoner og EU)

Tillegg og presiseringer:

Kommuner kan velge å utvikle tiltak og tjenester i samarbeid med andre kommuner, spesialisthelsetjenesten, frivillig sektor eller andre aktører.

Ved samarbeid skal en kommunene søke på vegne av samarbeidspartnerne, og er økonomisk og administrativ ansvarlig overfor Helsedirektoratet .

5. Kunngjøring

Tilskuddsordningen vil bli kunngjort på Helsedirektoratets nettsider;
www.helsedirektoratet.no/tilskudd

6. Krav til søknadens form og innhold

Søknaden skal inneholde informasjon om søker, adresse, organisasjonsnummer, kontonummer, kontaktperson

Søknaden skal undertegnes av styreleder eller den som har prokura. For kommuner og fylkeskommuner skal søknaden undertegnes av rådmannen eller den vedkommende har delegert myndigheten til.

Spesifikke krav:

- Søkerens formål med tilskuddet
- Prosjektbeskrivelse/ beskrivelse av tiltak det søkes om tilskudd til
- Søknadsbeløp
- Budsjett (skal kunne sammenliknes på samme nivå med regnskap dersom regnskap kreves)
- Delfinansiering/ tilskudd fra andre instanser
- Egenfinansiering
- Søkerens organisasjonsform (for eksempel forening, stiftelse, AS eller annet). Fremstillingen må inkludere fullstendig organisasjonsoversikt som viser moder-, søster- og datterorganisasjoner.
- Mottakeren skal redegjøre for de interne og eksterne kontrolltiltak som skal sikre korrekt rapportering og måloppnåelse (for eksempel interne kontrollaktiviteter, internrevisjon, autorisert revisor/ ikke autorisert revisor, andre offentlige tilsyn og Riksrevisjonen).

Tillegg og presiseringer:

7. Tildelingskriterier, herunder beregningsregler:

Tildelingskriterier etter hovedtype:

- Kvantifiserbare tildelingskriterier
- Skjønnsmessig vurdering
  - Vurderingen av tildeling er skjønnsmessig og tar utgangspunkt i søknadenes forventede måloppnåelse i forhold til målene for tilskuddsordningen.
- Andel av regnskapsførte utgifter

Presisering av tildelingskriteriene:

Tilskudd skal disponeres til årsverk.
Tjenestetilbudet/tiltaket skal ta utgangspunkt i brukernes behov.
Det skal estimeres antall brukere i målgruppen, eksempelvis gjennom implementering av BrukerPlan.

I søknadsbehandlingen vil det bli lagt vekt på:

- hvordan det er sannsynliggjort at tiltaket kan bidra til måloppnåelse
- at tiltaket er kunnskapsbasert og har en god metodebeskrivelse
- hvordan tiltaket skal implementeres i ordinær drift, herunder hvordan tiltaket er forankret i kommunale planer og budsjetter
- hvordan brukervedvirkning og bruker- og pårørendeperspektiv er ivaretatt
- samarbeid mellom helse- og omsorgstjenestene, spesialisthelsetjenesten og NAV,

- og andre relevante aktører
- tiltak som viser til ansettelse av medarbeidere med brukererfaring og erfaringskonsulenter
  - tiltak som har varig bolig som utgangspunkt for å gi individuelt tilrettelagte, fleksible og sammenhengende tjenester
  - hvordan tiltaket benytter seg av kvalitets- og kompetansetiltak som tilbys av for eksempel fylkesmannen, de regionale kompetansesentrene for rusmiddelspørsmål (KoRus)

8. Krav til søknadsbehandling,

Innstilling om avgjørelser/vedtak skal fremmes av: Fylkesmannen

Innstilling skal godkjennes av: Fylkesmannen

Avgjørelser/vedtak skal fattes av: Fylkesmannen

Hvordan søker skal opplyses om utfallet av søknadsbehandlingen:

Tilskuddssøker vil motta skriftlig svar på søknaden fra Fylkesmannen.

Prosess for søknadsbehandling ut over dette:

Helsedirektoratet utmåler en fordeling av midlene til hvert enkelt fylkesmannsembete, og søknad sendes til det respektive embete.

Søknadsbehandlingen foretas i sin helhet av Fylkesmannen. Helsedirektoratet kan bistå Fylkesmannen med råd og veiledning i søknadsbehandlingen.

9. Regler for klagebehandling:

Avkrysset alternativ gjelder:

Tildeling av/ avslag på tilskudd under ordningen er et enkeltvedtak. I henhold til forvaltningsloven

§ 2, første ledd, bokstav a og b, er det klagerett.

Klageinstans:

Klagen skal sendes til

Tildeling av/ avslag på tilskudd under ordningen er ikke et enkeltvedtak. I henhold til forvaltningsloven § 2, første ledd, bokstav a og b, er det ikke klagerett.

Tillegg og presiseringer:

10. Rutiner for utbetaling:

Tilskuddet utbetales først når bekreftelsen vedlagt tilskuddsbrevet er returnert utfyllt og signert av tilskuddsmottaker, jf. pkt 6. Videre må tilskuddsmottaker oppfylle alle krav gitt i dette regelverket og i tilskuddsbrevet. For eksempel krav til rapportering på

tidligere mottatt tilskudd.

Tilskuddsmottaker må varsle direktoratet, uten unødig opphold, dersom adresse, bankkontonummer eller organisasjonsnummer er endret.

Eventuelt for mye utbetalt tilskudd skal uten unødig opphold returneres til Helsedirektoratet med referanse til kapittel post og ordning.

Det fremgår av tilskuddsbrevet hvor mange terminer tilskuddet utbetales over.

Tillegg og presiseringer:

Korrespondanse vedr. utbetaling mm. rettes til Fylkesmannen.

11. Krav til rapportering fra tilskuddsmottaker:

Generelle krav:

Dersom det kreves budsjett og regnskap fra tilskuddsmottaker skal disse kunne sammenliknes på likt nivå.

Spesifikke krav til rapportering på måloppnåelse:

- Statusrapport pr (dd.mm) innen dato (dd.mm): tilskuddsåret.
- Sluttrapport/ årsrapport pr 31.12 innen (dd.mm): 31.03 påfølgende år.

Dersom det kreves rapportering på måloppnåelse må tilskuddsmottaker beskrive gjennomførte tiltak som bidrar til måloppnåelse og hvordan de har bidratt til måloppnåelse. Tilskuddsmottakere må også rapportere på de *kriteriene for måloppnåelse* som står gjengitt i tilskuddsbrevet.

Spesifikke krav til regnskapsrapportering og attestasjoner:

- Regnskap pr 31.12 innen (dd.mm): 31.03 påfølgende år.
- Revisorkontroll og attestasjon (spesifiseres i tilskuddsbrev).
- Avtalte kontrollhandlinger (spesifiseres i tilskuddsbrev).

Ytterligere krav til rapportering:

12. Oppfølging og kontroll:

Generelle krav:

Det tas forbehold om Helsedirektoratets adgang til å føre kontroll med:
-at bevilgningen nyttes etter forutsetningene i hele tilskuddskjeden,
-at opplysninger som legges til grunn for tildeling og som inngår i den etterfølgende rapporteringen er korrekte, jf. Bevilgningsreglementet § 10, annet ledd.

Helsedirektoratet kan gi myndighet til en annen virksomhet for å føre denne kontrollen.

Tilskuddsmottakere skal legge frem opplysninger ved forespørsel og bidra på andre måter til å muliggjøre og lette kontrollarbeidet.

Helsedirektoratet kan iverksette alle kontroller vi finner nødvendige og hensiktsmessige.

Tillegg og presiseringer:

13. Bortfall av tilskudd

Dersom tilskuddsmottaker ikke har oppfylt de krav som fremgår av regelverket eller tilskuddsbrevet bortfaller tilskuddet.

14. Mulige reaksjonsformer dersom mottaker gir uriktige opplysninger eller ikke bruker tilskuddet i samsvar med fastsatte betingelser:

Tilskuddet kan stanses og/eller kreves tilbakebetalt helt eller delvis. Ved eventuell videreføring av tilskudd det påfølgende år, vil det kunne være aktuelt å gjøre en avkorting. Tilskuddsmottakeren vil kunne nektes å motta tilskudd ett eller flere påfølgende år. I særskilte tilfeller skal politianmeldelse vurderes.

Tillegg og presiseringer:

15. Evaluering:

Det vurderes fortløpende i samarbeid med departementet om tilskuddsordningen skal evalueres.

Tillegg og presiseringer: